

ספר דובר צדק - פרשת אחרי מות אות ד

ידוע דיש אור פנימי ואור מקיף. פירוש מה שהאדם השיג זה נקרא אור פנימי ומה שהקב"ה מנהיגו למעלה מהשגתו זה נקרא אור מקיף והוא משורש הנעלם. ובחינת יחידה שבנפש שהיא נגד פרצוף ארוך כנודע

ספר דובר צדק - אות ח

וענין שנחלקו בזה שתי שנים ומחצה. כי איתא בשבת (פ"ט ע"ב) כל זמן עבודת האדם שתיים עשרה שנים ומחצה עיין שם החשבון שבהם יש מקום לחטוא ובהם צריך יגיעה לנצח והם חמישה פעמים שתי שנים ומחצה. כי ידוע מה שאמרו (בראשית רבה י"ד, ט') שחמישה מדריגות בנפש והם נפש רוח נשמה חיה יחידה, נפש רוח ונשמה היא מחשבה דיבור ומעשה כמו שכתבתי בכל זה במקום אחר באורך. המעשה בכבוד שהוא מלא דם והדם הוא הנפש. והדיבור בלב כמו שנאמר (תהלים ט"ו, ב') ודובר אמת בלבו ושם משכן רוח חיים כידוע וכן תירגם אונקלוס לרוח ממלא (בראשית ב', ז') כי הדיבור ברוח. והנשמה היא הנעלמת כמו שאמרו בפרק קמא דברכות (י'). והוא המחשבה שבמוח. שמה שבלב כבר יש בו גילוי כי מקום ההרגשה בלב וההרגש היא התגלות. מה שאין כן חכמה שבמוח הוא נעלם ועדיין לא קיימא לשאלה אלא מבינה דאיהו ליבא ותמן הלב מבין משם והלאה קיימא לשאלה שכבר היא בגלוי להרגשת המרגיש והוא נגלה למרגיש לכן קיימא לשאלה. אבל החכמה שבמוח היא הנשמה שרואה ואינה נראית רצה לומר שאינה מורגשת כלל אף בראיות הלב כענין ולבי ראה הרבה (קהלת א', ט"ז). וזהו ויפח באפיו נשמת חיים והאף בראש נמשך מן המוח:

וכל אלו השלושה הם בירורים ומדריגות בעצם האדם שצריך לייגע עצמו לתקן שלושה כוחות אלו שיהיה רק לרצון ה' יתברך. אבל שני הכוחות חיה יחידה הם המקיפים לאדם רצה לומר שאחר שנשלם בפנימיות וחיצוניות כוחותיו שאין חפץ מה שזולת רצון ה' יתברך צריך שידע שגם כל מה שמקיף אותו רצה לומר כל מה שחוץ ממנו ומרצונו הכל הוא רצון ה' יתברך בלבד. ומרגיש חיים הנצחיים בכל מקיפו במדריגת כל העולם כולו לא נברא אלא בשבילי (סנהדרין ל"ז). והוא ירגיש בלב חיים האמיתיים בכל המקיף אותו מעולם ומלואו שאינו מקיף אותו אלא חיי עולם אשר נטע ה' יתברך בעולם מכח ורצון ה' לבד:

והנה יש שני מיני מקיפים לאדם לבוש ובית והלבוש הוא המקיף הראשון שסביב גופו. והנה כך יש לבוש לכוחות הנפש בזה העולם והם ככל עניני העולם וצריך שיעשה לו לבוש של חיי עד. היינו שמה שהוא מלוּבש בו במה שהנפש מלוּבשת בכוחות מעניני זה העולם כולו הכל הוא רק אור ה' יתברך וזה מדריגת חיה. וקנין בית רצה לומר מקום קבוע המקיפו. כענין ששמעתי על גמרא דבכורות (ח' ע"ב) בני לן ביתא באוירא דעלמא, כי באמת בית של נפשות הישראלי הוא באוירא דעלמא שאין לו תפיסה בשום דבר. והמקום קבוע הוא אוירא דעלמא [שאינו שום מקום קבוע כלל זהו קביעותם] וזהו ענין בית עולמים שבארנו למעלה שמדריגת מקדש הוא היחוד הגמור או הכולל יחד כל הברואים שהכל חוזר להיות אחד שהוא אור המקיף. וכאשר הוא כענין זה אז נקרא בית מכון לשבתך עולמים כי המקום קבוע לבית ישראל אי אפשר אלא בענין זה. וזהו מדריגת יחידה שהוא כל כך מרגיש אמיתות היחוד הגמור עד שאינה אלא יחידה בעולם. והדברים ארוכים לא עת האסוף בזה יותר:

והנה לבירור כל מדריגה שיוקבע אצלו כעמוד חזק. קבעו חז"ל כמו שאמרו (חולין כ"ד). כל תלמיד שאינו רואה סימן יפה במשנתו שלושה שנים שוב אינו רואה. כידוע שבתלתא זימני הוי חזקה ושנה היא היקף שלם של ימים. ובשלושה הוי חזקה נמי לאידך גיסא שאם רואה סימן יפה הוא מבורר לטוב. ויש לפרש על דרך זה גם כן שלוש שנים דבית שמאי ובית הלל דלעיל ולכך לבירור כל מדריגה על בוריה צריך שלוש שנים. וידוע בכל מדריגות זה אחר זה סוף האחד הוא בעצמו ראשית הבא אחריו [כענין מה שעשתה חכמה עטרה לראשה עשתה ענה עקב לסוליייתה (שיר השירים רבה א', ט') וכידוע מאמר חכמי האמת ז"ל בזה] וכבר מבוארים במקום אחר כי סוף נקרא לעולם בדברי חז"ל אחר המחצה. כענין שאמרו ז"ל בפרק קמא דקידושין (י"ב). כיון דנפיק מפלגא קרוב לאלפיים קרינן ליה [דרובא ככולא] וראש הוא קודם המחצה ונקודת החצי הוא האמצע החולק בין הראש להסוף. לכן די לכל מדריגה שתי שנים ומחצה. ומחצה השני שהוא סוף מדריגה ראשונה הוא בעצמו התחלת השניה. וגם למדריגת יחידה שהוא האחרונה די שתי שנים ומחצה כי הגמור והסוף זה אינו ביד האדם רק יהיה לעתיד כאשר בלע המות לנצח ואת הצפוני ארחיק מעליכם. אז יהיה גילוי היחוד האמיתי שלא יהיה כלל שום בחירה ביד האדם עד שיהיה נראה כאילו נפרד רק יחוד באמת. אבל בעולם הזה אף מי שהגיע לקצה מדריגת יחידה הוא רק למדריגת שתי שנים

ומחצה בה שהוא עד התחלת נקודת הסוף שבמדריגה הזו: